

ZPOW-6126-5/19

UCHWAŁA NR 234/2019
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 września 2019 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców
Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy
od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy

Na podstawie art. 218 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy, złożonego przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego tego Komitetu do zgłoszenia kandydata na senatora, od uchwały nr 6/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy z dnia 6 września 2019 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora komitetu wyborczego pod nazwą KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW KOALICJA BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY w okręgu wyborczym nr 2 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.,

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr 6/2019 z dnia 6 września 2019 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy odmówiła rejestracji kandydata na senatora – Huberta Wojciecha Papaja – zgłoszonego w okręgu wyborczym nr 2 przez Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy, z powodu dołączenia do zgłoszenia tylko 1399 prawidłowych podpisów wyborców popierających zgłoszenie kandydata, tj. niespełnienia wymogu określonego w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 9 września 2019 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy

do zgłoszenia kandydata na senatora.

W odwołaniu osoba upoważniona wnosi o rejestrację kandydata na senatora – Huberta Wojciecha Papaja – zgłaszanego przez komitet wyborczy pod nazwą Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy w okręgu wyborczym nr 2 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r., wskazując w uzasadnieniu, że w ocenie wnoszącego odwołanie nie wszystkie argumenty podniesione w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały (dotyczące ustaleń Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy w zakresie weryfikacji podpisów poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora) mogą stanowić wystarczającą podstawę do odmowy rejestracji kandydata na senatora. Wnoszący odwołanie wskazuje, że według jego opinii:

- 1) Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy nie miała prawa uznać za nieprawidłowy podpis poparcia na podstawie adresu ze spisu wyborców, gdyż jest to niezgodne z Kodeksem wyborczym oraz stanem faktycznym, gdyż bez faktycznej weryfikacji czy dana osoba stale zamieszkuje pod danym adresem zarzuca jej podanie nieprawdy i tym samym stwierdza nieprawidłowość złożonego podpisu. Jest to niedopuszczalne i niezgodne z przepisami prawa;
- 2) Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy podjęła jednostronną decyzję w ocenie czytelności podpisów w sytuacji, gdy podpisy mogły składać osoby niepełnosprawne, osoby w podeszłym wieku, które mogą mieć i zazwyczaj mają problemy z pisaniem - co nie powinno dyskredytować takich podpisów poparcia z uwagi na ich nieczytelność. Takie działanie komisji nosi znamiona dyskryminacji takich osób, gdyż komisja nie jest w stanie zweryfikować takich osób, a tym samym nie miała prawa zakwalifikować takich podpisów jako nieprawidłowe. Stanowi to naruszenie m.in. art. 21 ust. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, zgodnie z którym zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Osoba upoważniona przez Pełnomocnika wyborczego podnosi, iż „mając powyższe

na uwadze niniejsze odwołanie jest jak najbardziej zasadne i wnosimy o podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą stosownych wyżej opisanych działań, a w szczególności uchylenie uchwały nr 6/2019 Okręgowej Komisji w Legnicy z dnia 06 września 2019r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora Komitetu Wyborczego Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy w okręgu wyborczym nr 2 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 roku, oraz po ponownym przeliczeniu przedłożonych podpisów o zarejestrowaniu kandydata na senatora w okręgu nr 2”.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Zgodnie z art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte, w sposób, o którym mowa w art. 265 § 3 i 4 Kodeksu wyborczego, podpisami co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Należy szczególnie podkreślić, że zgodnie z art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego: „Wyborca udzielający poparcia zgłoszeniu kandydata na senatora składa podpis **obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL**”. Zatem to nie Państwowa Komisja Wyborcza, lecz ustawodawca wprost przesądził o **konieczności czytelnego wskazania wszystkich wymienionych wyżej danych** (poza własnoręcznym podpisem) w wykazie osób udzielających poparcia m. in. dla zgłoszenia kandydata na senatora. Ponadto zasady dotyczące prawidłowego podania wszystkich danych w wykazie podpisów obywateli udzielających poparcia dla zgłoszenia kandydata są od wielu lat takie same we wszystkich wyborach. Ścisłe spełnienie ustawowych warunków przez udzielającego poparcia jest zatem niezbędne, gdyż niedotrzymanie chociażby jednego z nich uniemożliwia sprawdzenie, czy popierający zgłoszenie ujęty jest w rejestrze wyborców, a więc czy posiada prawa wyborcze. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m. in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składający podpisy znają swój adres zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że zgodnie z art. 18 § 1 Kodeksu wyborczego stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Stosownie do § 5 tego przepisu: „**Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności**”.

Dlatego też jedynie sprawdzenie w rejestrze wyborców umożliwia potwierdzenie, że osoba udzielająca poparcia zamieszkuje na obszarze danego okręgu wyborczego. Zasada ta obowiązuje od wielu lat, również na mocy przepisów Ordynacji wyborczych obowiązujących przed wejściem w życie Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że zgodnie z art. 28 Kodeksu cywilnego można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania. Oznacza to, że osoby udzielające poparcia dla utworzenia komitetu wyborczego, kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, liście kandydatów na posłów, lub kandydatowi na senatora, liście kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego oraz liście kandydatów na radnych, ale także inicjatywie przeprowadzenia referendum, na wykazie podpisów powinny wskazać adres, pod którym stale zamieszkują, co jest potwierdzone wpisem do rejestru wyborców. Nie ulega zatem wątpliwości, że adres zamieszkania, o którym mowa m. in. w art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego, **musi być zgodny z adresem ujęcia w rejestrze wyborców**. Tylko w taki sposób można zweryfikować posiadanie m. in. czynnego prawa wyborczego w wyborach. Przyjęcie innej interpretacji umożliwiłoby każdemu wyborcy, również niezamieszkującemu na obszarze danego okręgu wyborczego, udzielenie poparcia kandydatowi na senatora zgłaszanemu w danym okręgu, na podstawie jego oświadczenia o zamieszkiwaniu w danej miejscowości na obszarze tego okręgu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zasady dotyczące zgłaszania kandydatów na senatora, w tym szczegółowe regulacje dotyczące prawidłowego sporządzania wykazu podpisów poparcia (w tym obowiązku czytelnego wpisywania wszystkich danych wyborcy) zostały podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji w „Informacji o zasadach i sposobie zgłaszania kandydatów na senatorów w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.” (ZPOW-611-18-19) w dniu 10 sierpnia 2019 r. Również wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej, zawierające szczegółowy opis procedury związanej z przyjmowaniem zgłoszeń kandydatów na senatorów i sprawdzania wykazu podpisów poparcia (uchwała Nr 85/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.), dostępne

są na wymienionej wyżej stronie internetowej. Dlatego też każdy komitet wyborczy oraz każdy zainteresowany wyborca miał możliwość zapoznania się z obowiązującymi zasadami w zakresie prawidłowego sporządzenia wykazów podpisów poparcia oraz zasad ich sprawdzania przez okręgowe komisje wyborcze. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że w wymienionej informacji i wytycznych szczegółowo wskazano m. in. jak należy poprawnie wskazać adres zamieszkania wyborcy, tj. że obejmuje on: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu (mieszkania). Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie. Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem. Z powyższego wynika zatem wprost, że adres zamieszkania nie jest kwestionowany z powodu użycia np. powszechnie używanego i jednoznacznie rozumianego skrótu nazwy miejscowości.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że również postanowienia Sądu Najwyższego aprobuje praktykę organów wyborczych stosowaną przy weryfikacji podpisów poparcia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2011 r. sygn. akt III SW 8/11). W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wskazał, że *„Obowiązek zebrania co najmniej 1.000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje, jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu*

komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie”.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że po dokonaniu w dniu 10 września 2019 r. weryfikacji uznała za prawidłowe 11 podpisów zakwestionowanych uprzednio przez Okręgową Komisję Wyborczą w Legnicy z powodu nieczytelności danych osób popierających zgłoszenie.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza jednocześnie, że mimo ponownej weryfikacji podpisów zgłoszenie kandydata nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż liczba prawidłowych podpisów wyniosła 1410.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Zastępcy Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Koziół .....
Wiesław Koziół

Sylwester Marciniak .....
Sylwester Marciniak

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Błuś .....
Wiesław Błuś

Zbigniew Cieślak .....
Zbigniew Cieślak

Arkadiusz Despot-Mładanowicz .....
Arkadiusz Despot-Mładanowicz

Grzegorz Jędrejek .....
Grzegorz Jędrejek

Wojciech Sych .....
Wojciech Sych